

10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet

a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 88. § (4) bekezdés d) pont dc) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 90. § 6. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva - a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 48. § 3. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben - a következőket rendelem el:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § E rendelet hatálya a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 87. § 4. pontja szerinti munkaeszköznek az Mvt. 87. § 9. pontja szerinti szervezett munkavégzés során történő használatára terjed ki.

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) *ellenőrző felülvizsgálat*: az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó munkaeszköz szerelését követő, illetve az üzemeltetés megkezdését, valamint az új munkahelyen történő felállítást megelőző - az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos körülmények meglétét ellenőrző - vizsgálat;

b) *időszakos ellenőrző felülvizsgálat*: az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó olyan munkaeszköz - munkáltató által meghatározott gyakoriságú - felülvizsgálata, amely a károsító hatások lehetősége miatt, a munkavállalók munkahelyi biztonságát és egészségét veszélyeztető helyzetet idézhet elő;

c) *kezelő*: az a munkavállaló, akinek a feladata a munkaeszköz használata;

d) *magasban levő munkahelyen ideiglenesen végzett munka*: az 1 méternél nagyobb szintkülönbségen - kivéve, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik - végzett, nem állandó jellegű, rövid ideig tartó munka, ahol a biztonsági és ergonómiai követelményeknek megfelelő munkahelyi körülmények nem biztosítottak, ezért egyedi kockázatmegelőző intézkedések megtétele szükséges;

e) *megbízott személy*: az a munkavállaló vagy polgári jogi szerződés alapján munkát végző külső szakember, akit a munkáltató meghatározott feladatok elvégzésére írásban megbíz, és aki rendelkezik a feladat elvégzéséhez szükséges szakmai képesítéssel, tapasztalattal és gyakorlattal;

f) *munkaeszköz használata*: a munkaeszközzel vagy a munkaeszközön végzett tevékenység, beleértve az elindítást, leállítást, alkalmazást, szállítást, javítást, átalakítást, karbantartást, szervizelést, valamint a tisztítást;

g) *rendeltetés szerinti használat*: az a tevékenység, amely az üzemeltetési dokumentációban előírtak szerint, a vonatkozó munkavédelmi szabályok figyelembevételével történik;

h) *rendkívüli munkavégzési körülmény*: az átlagostól jelentősen eltérő esemény, körülmény, természeti jelenség, illetve munkavégzéssel kapcsolatos mentési, katasztrófa-elhárítási tevékenység;

i) *szabványossági felülvizsgálat*: az érintésvédelem olyan részletes - a méréseket és azok számszerű eredményének kiértékelését is tartalmazó - ellenőrzése, amely alkalmas arra, hogy kimutassa, teljesíti-e az érintésvédelem a vonatkozó szabványok valamennyi előírását;

j) *szerezői ellenőrzés*: villamos gépen, berendezésen az érintésvédelem alapvető hibáinak kimutatása céljából, erősáramú villamos szakember által végrehajtott, műszeres mérést nem igénylő ellenőrzés;

k) *új vagy új létesítésű érintésvédelmi berendezés*: olyan berendezés, amelynek működése még független a már meglévő - és ellenőrzött - érintésvédelmi berendezéstől;

l) *új vagy új létesítésű villamos berendezés*: olyan berendezés, amelynek hálózati táplálása még nem kapcsolódik össze fémesen más, használatban lévő berendezések hálózati táplálásával;

m) *veszélyes tér*: bármely tér a munkaeszközön belül vagy annak környezetében, ahol a munkavállaló és a munkavégzés hatókörében tartózkodó más személy egészsége, illetve testi épsége veszélynek lehet kitéve;

n) *veszélynek kitett munkavállaló*: bármely munkavállaló, aki egészben vagy részben a veszélyes térben tartózkodik;

o) *villamos üzemi próba*: az első üzembe helyezést megelőző vagy az üzembe helyezett erősáramú villamos berendezéseken később szükségessé váló, olyan kapcsolási műveletek, amelyek feszültség alá helyezéssel járnak, de nem céljuk a berendezés illetve a berendezésrész üzemeltetése, hanem csupán a kipróbálása.

II. FEJEZET

A MUNKAESZKÖZÖKRE ÉS HASZNÁLATUKRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1. A munkaeszközökre vonatkozó általános követelmények

3. § A munkáltató köteles a munkavállaló munkavégzéséhez olyan munkaeszközt rendelkezésre bocsátani, amely kialakításában, felépítésében és az alkalmazott védelmi megoldások tekintetében megfelel a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, és alkalmas az adott munkahelyi körülmények között az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos használatra.

4. § A munkaeszközt úgy kell kialakítani és elhelyezni, hogy

a) megvédje a munkavállalót és a munkavégzés hatókörében tartózkodót a munkaeszköz kigyulladásától vagy túlhevülésétől, illetve a munkaeszközben keletkező, használt vagy tárolt gáz, por, folyadék, gőz vagy egyéb anyag munkakörnyezetbe történő kijutásától;

b) alkalmas legyen a benne keletkező, használt vagy tárolt anyag robbanásának megelőzésére és

c) biztosítsa a munkavállaló és a munkavégzés hatókörében tartózkodó védelmét az áramütés ellen mind üzemszerű körülmények, mind meghibásodás esetén.

5. § (1) A munkaeszközt indítani az indító berendezés szándékos működtetésével lehet. Ez vonatkozik:

a) az üzemszünet utáni újraindítás műveletére, függetlenül attól, hogy az üzemszünet milyen okból következett be és

b) az üzemállapot jelentős változására, ha az újraindítás vagy az üzemállapot jelentős változása az érintett személyre nézve veszélyt jelent.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott követelmény nem vonatkozik arra az esetre, ha a munkaeszköz újraindítása, vagy a működési feltételek változása automatikus ciklusok szabályos, egymást követő ritmusának a következménye.

6. § (1) A munkaeszköz azon vezérlőberendezéseinek, amelyek hatással vannak a biztonságra, jól láthatóaknak és azonosíthatóaknak kell lenniük és ahol szükséges, azokat megfelelő - tartós módon elhelyezett - jelzéssel kell ellátni. A vezérlőberendezést lehetőség szerint a veszélyes téren kívül és olyan módon kell elhelyezni, hogy működtetése - ideértve a kezelő akaratától független vagy váratlan működtetést is - ne jelentsen veszélyt.

(2) Annak a vezérlőberendezésnek, amely a munkaeszköz kezelője részére biztosítja az automatikusan működő biztonsági jelzést, biztonságosnak kell lennie, meghibásodása vagy megrongálódása nem idézhet elő veszélyes helyzetet. A vezérlőberendezés kiválasztásakor figyelembe kell venni azokat a meghibásodásokat, zavarokat és korlátokat, amelyekre a tervezett használat során számítani lehet.

7. § (1) A munkaeszközt el kell látni olyan kezelőelemmel, amely azt biztonságosan működteti és veszély esetén is biztosítja a munkaeszköz biztonságos állapotba kerülését, annak teljes vagy részleges leállításával.

(2) A munkaeszköz indító berendezésének kiválasztásánál figyelembe kell venni a várható üzemzavarokat, valamint az üzemeltetési kieséseket.

(3) A munkaeszközt - az (1) bekezdésben meghatározottakon túl - a várható veszélytől és a rendes leálláshoz szükséges időtől függően el kell látni megfelelő számú vészkipapcsoló berendezéssel. Amikor a munkaeszköz vagy annak veszélyes részei leálltak, az érintett működtető egység energiaellátását a vezérlésnek meg kell szakítania.

(4) Műszaki megoldással kell biztosítani, hogy a berendezést leállító rendelkezésnek elsőbbsége legyen az indító rendelkezéssel szemben.

(5) A vészkipapcsoló berendezés kezelőelemeit úgy kell elhelyezni, hogy azt a kezelő, vagy más, a veszély bekövetkezését észlelő személy könnyen elérje és veszélytelenül tudja működtetni.

8. § (1) A leeső vagy kivágódó tárgy veszélyével járó munkaeszközt el kell látni a veszély jellegének megfelelő biztonsági berendezéssel.

(2) A gáz, gőz, aeroszol, folyadék vagy por kibocsátásával veszélyt okozó munkaeszközt el kell látni megfelelő felfogó, elvezető, illetve elszívó berendezéssel a keletkezési helyen.

9. § (1) A munkaeszközt vagy annak részeit rögzítéssel vagy más módon stabilizálni kell, ha ezt a munkavállaló védelme szükségessé teszi.

(2) Megfelelő védőintézkedést kell tenni, ha a munkaeszköz törése vagy szétesése veszélyeztetheti a munkavállalót.

(3) A munkaeszköz mozgó részeit el kell látni biztonsági berendezéssel, amely elhatárolja a veszélyes teret, vagy leállítja a veszélyes rész mozgását a veszélyes tér elérése előtt. Olyan biztonsági berendezést kell alkalmazni, amely

a) stabil kialakítású;

b) nem okoz többletkockázatot;

c) nem távolítható el, vagy nem hatástalanítható könnyen;

d) a mozgó résztől megfelelő távolságot biztosít;

e) nem akadályozza a munkaeszköz működésének figyelemmel kísérését, és

f) lehetővé teszi a szereléshez vagy a karbantartáshoz szükséges műveletek elvégzését anélkül, hogy a biztonsági berendezéseket leszerelnék, valamint a hozzáférést arra a területre korlátozza, ahol a munkát el kell végezni.

10. § A munkaeszköz kezelésére, szerelésére, karbantartására szolgáló területet az elvégzendő művelethez szükséges mértékben kell megvilágítani.

11. § A munkaeszköznek a magas vagy alacsony hőmérsékletű részeit elsősorban olyan védelemmel kell ellátni, amely megakadályozza az érintést vagy a túlzott megközelítést.

12. § A munkavállaló biztonsága érdekében alkalmazott jelölésnek, figyelmeztető jelzésnek, illetve berendezésnek egyértelműnek, könnyen észrevehetőnek és a munkavállaló által érthetőnek kell lennie.

13. § Karbantartási műveletet csak a munkaeszköz leállított állapotában szabad végezni, ha ez nem lehetséges, megfelelő védőintézkedést kell tenni, vagy biztosítani kell, hogy az ilyen művelet a veszélyes téren kívül elvégezhető legyen.

14. § A munkaeszközt el kell látni könnyen felismerhető szerkezettel, amellyel leválasztható az energiaforrásról. Az energia visszatérése, a visszakapcsolás nem jelenthet veszélyt a munkavállalóra.

2. A munkaeszközök használatára vonatkozó általános követelmények

15. § A munkaeszköz kezelője a fő kezelőhelyen meggyőződik arról, hogy senki sem tartózkodik a veszélyes térben. Ha ez nem lehetséges, akkor – hangjelzés vagy világító jelzés formájában – automatikusan működő biztonsági jelzést kell adni a munkaeszköz elindítása előtt. A munkaeszköz indítása, leállítása idején a veszélyes térben tartózkodó munkavállaló számára biztosítani kell, hogy a veszélyes teret biztonságban elhagyhassa.

16. § Munkaeszközt csak a rendeltetésének megfelelő célra és körülmények között szabad használni.¹

17. § (1) Veszélyesnek nem minősülő munkaeszköz esetében – ha annak biztonsága függhet a szerelés körülményeitől – a szerelést követően, de még a használatba vétel előtt és minden egyes új telephelyre vagy munkahelyre történő mozgatus után a megbízott személy ellenőrző felülvizsgálat keretében meggyőződik a biztonságos szerelésről, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos működés feltételeiről és körülményeiről.²

(2) Az ellenőrző felülvizsgálat elvégzésének módját írásban kell meghatározni. A vizsgálat megállapításait és a megtett intézkedéseket jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

18. § (1) Gondoskodni kell az időszakos ellenőrző felülvizsgálat megbízott személy általi elvégzéséről annak érdekében, hogy a biztonsági és egészségügyi előírások betartásra kerüljenek, az esetleges károsodások időben észlelhetőek, a megelőző intézkedések bevezethetőek legyenek.³

(2) Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatra kötelezett munkaeszközt, a felülvizsgálat gyakoriságát és módját írásban kell meghatározni, figyelemmel az üzemeltetés körülményeire, a munkaeszközt érintő szabványokban foglaltakra és a gyártó által összeállított használati utasítás, üzemeltetési, karbantartási dokumentáció előírásaira. A leghosszabb felülvizsgálati időszak nem haladhatja meg az öt évet.

(3) A felülvizsgálat megállapításait, a megtett intézkedéseket jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet a következő időszakos ellenőrző felülvizsgálat időpontjáig meg kell őrizni és annak egy példányát – telepített munkaeszköz esetén – a helyszínen kell tartani.

(4) A legutóbbi időszakos ellenőrző felülvizsgálat elvégzéséről a munkaeszközön elhelyezett, jól látható jelzéssel tájékoztatást kell nyújtani, ha a munkaeszközt a telephelyen kívül használják.

19. § (1) A kifesztésű erősáramú villamos berendezés (a továbbiakban: villamos berendezés) közvetett érintés elleni védelmének, valamint az érintésvédelmi berendezés megfelelőségének ellenőrző felülvizsgálatairól szerelői ellenőrzés, illetve szabványossági felülvizsgálat keretében kell gondoskodni.

(2) Szerelői ellenőrzés elvégzése szükséges a villamos berendezés, illetve érintésvédelmi berendezés⁴

a) létesítése, bővítése, átalakítása és javítása után a szerelés befejező műveleteként;

1 Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény 67. § (1) b).

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 177/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 5. § (1) b). Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény 67. § (1) b).

3 Lásd: 177/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 5. § (1) b).

4 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 177/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 5. § (1) c). Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény 67. § (1) c) ca).

b) érintésvédelmének hibájára vagy hiányosságára visszavezethető rendellenesség észlelése esetén első lépésként;

c) minden érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálata alkalmával, annak bevezető részeként; vagy

d) jogszabályban meghatározott gyakoriságú időszakos ellenőrző felülvizsgálatok esetén.

(3) Szabványossági felülvizsgálat elvégzése szükséges¹

a) új villamos berendezés létesítésekor az üzemszerű használatbavétel előtt;

b) a villamos berendezés bővítése, átalakítása és javítása alkalmával, a szerelői ellenőrzés elvégzése után;

c) az érintésvédelem hibájára vagy hiányosságára visszavezethető, minden olyan rendellenesség észlelése esetén, amelynél a rendellenességi ok meghatározása, a javításhoz szükséges hiba behatárolása szerelői ellenőrzéssel nem volt elvégezhető; vagy

d) jogszabályban meghatározott gyakoriságú időszakos ellenőrző felülvizsgálat esetén.

(4) Rendkívüli munkavégzési körülmények esetén villamos üzemi próba elvégzése is elegendő - az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat helyett - a rendkívüli munkavégzési körülmény elhárításának időtartamára ideiglenesen telepített villamos berendezésekre vonatkozóan, ha azokat független aggregátorról táplálják, vagy az ideiglenes csatlakozó berendezésbe áram-védőkapcsolót szereltek. A villamos működési próbát az üzemszerű használatbavétel előtt kell elvégezni.

(5) Működési próbát kell végezni:

a) áram-védőkapcsolón és a korábban létesített feszültség-védőkapcsolón háromhavonta;

b) ideiglenesen telepített munkahely esetén az áram-védőkapcsolón és korábban létesített feszültség-védőkapcsolón a telepítéskor és azt követően havonta.

(6) Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot szerelői ellenőrzéssel legalább a következő gyakorisággal kell elvégezni:²

a) kéziszerszámokon és hordozható biztonsági transzformátorokon évente;

 b)³ az összekötő és felhasználói berendezésekről, valamint a potenciálisan robbanásveszélyes közegben működő villamos berendezésekről és védelmi rendszerekről szóló rendelet (a továbbiakban: Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat rendelet) szerinti lakóépület, kommunális épület és egyéb épület villamos berendezésein hatévente;

c) azon villamos berendezésrészen, amelyre a fentiek szerint nincs külön gyakoriság előírva, az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat alkalmával, annak bevezető részeként háromévente.

 (7)⁴ Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot - a Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat rendelet hatálya alá tartozó villamos berendezések kivételével - szabványossági felülvizsgálattal rendszeresen, legalább háromévente kell elvégezni a munkahelynek minősülő helyen.

(8) A vizsgált berendezés vizsgálati eredményét írásban kell dokumentálni, amely tartalmazza:

a) hogy a felülvizsgálat mely berendezésre terjedt ki;

b) a vizsgálatot végző felelős személy nevét és az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálói vizsgabizonyítványának számát;

c) hogy milyen ok miatt került sor a vizsgálatra;

d) hogy mikor végezték a vizsgálatot és

1 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 177/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 5. § (1) c). Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény 67. § (1) c) cb).

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 177/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 5. § (1) c). Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény 67. § (1) c) cc).

3 Megállapította: 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet 10. § (1). Hatályos: 2018. I. 1-től.

4 Megállapította: 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet 10. § (2). Hatályos: 2018. I. 1-től.

e) az irat végén a hitelesítést, amely a dátumot és a vizsgálatot végző aláírását foglalja magába.

(9) Az érintésvédelmi szerelői ellenőrzésről és a villamos üzemi próba eredményéről készülő iratnak a (8) bekezdés a)-e) pontjában felsoroltakon kívül tartalmaznia kell legalább a vizsgált berendezés minősítését, amely lehet megfelelő, vagy nem megfelelő.

(10) Az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálati ellenőrzésről készülő érintésvédelmi minősítő irat a (8) bekezdés a)-e) pontjában felsoroltakon kívül legalább a következőket tartalmazza:

a) a felülvizsgálat befejezésekor fennmaradó hibákat, amelyeket a részletes felsoroláson túl legalább a közvetlen életveszélyes, vagy a soron kívül javítandó csoportokba kell besorolni és ezt a minősítést az iratban egyértelműen jelölni kell;

b) a mérési eredmények számszerű értékeit tartalmazó, rövidített jegyzőkönyvet, mellékletként.

(11) Az érintésvédelmi minősítő iratban a vizsgált berendezést minden esetben az irat kiállítása idején érvényes előírások szerint kell minősíteni.

(12) A felülvizsgálat megállapításait, a megtett intézkedéseket jegyzőkönyvben rögzíteni kell, amit a következő időszakos ellenőrző felülvizsgálat időpontjáig meg kell őrizni és annak egy példányát a helyszínen kell tartani.

20. § Az Mvt. 21. §-ában meghatározott újraindítási feltételek alá nem tartozó munkaeszközt, ha azzal az Mvt. 23. § (2) bekezdés b) pontjában nevesített rendkívüli körülmények következtek be, akkor lehet ismételten használatba venni, ha azt - az Mvt. 23. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a megbízott személy megvizsgálta és írásban nyilatkozott a munkaeszköz alkalmasságáról.

21. § Gondoskodni kell arról, hogy az alkalmazásra szánt biztonságos munkaeszköz megválasztásánál és az üzemeltetés helyének kijelölésénél a munkaeszköz használata során

a) a munkavállaló testtartása megfeleljen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek;

b) a munkaeszköz elégítse ki a sugárvédelmi, villamosbiztonsági és ergonómiai követelményeket, illetve használata ne vezessen kóroki tényezők egészségkárosító hatásához és

c) biztosítsa a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelmét.

22. § (1) A munkaeszközt kizárólag annak kezelője használhatja, ha a munkaeszköz használata a kockázatértékelés szerint veszélyt jelent a munkavállalók, illetve a hatókörben tartózkodók biztonságára vagy egészségére.

(2) Javítást, átalakítást, karbantartást csak külön oktatásban részesített megbízott személy végezhet.

23. § (1) A munkavállalókat a munkaeszköz használatával összefüggésben tájékoztatni kell legalább

a) a munkaeszköz egészséget nem veszélyeztető és biztonságos használatának körülményeiről, feltételeiről;

b) a rendeltetésszerű használat során az előrelátható meghibásodási lehetőségekről és a meghibásodás esetén szükséges tennivalókról;

c) az esetleges téves kezeléssel és annak következményeiről;

d) a körülmények megváltozásáról, még abban az esetben is, ha a változás olyan munkavállaló közvetlen környezetében történik, aki az érintett munkaeszközt nem használja, és

e) a munkaeszköz használata során szerzett tapasztalatokból levonható következtetésekről.

(2) A tájékoztatást az érintett munkavállaló részére az általa értett nyelven, érthetően, ahol szükséges, írásban kell megadni.

24. § A munkavállalót munkába álláskor, a munkaeszköz átalakításakor, új munkaeszköz használatba vételekor vagy üzembe helyezésekor munkavédelmi oktatás keretében, a munkaeszközök használatával összefüggésben tájékoztatni kell legalább

- a) a munkaeszköz üzembe helyezéséről, használatáról;
- b) a többfunkciós és a cserélhető munkaeszköz vagy a kiegészítő berendezés fel- és leszereléséről, működtetéséről;
- c) a munkaeszköz meghibásodási lehetőségeiről, a munkavállalónak a hiba elhárításával kapcsolatos feladatáról;
- d) a rendkívüli körülmények bekövetkezése esetén szükséges teendőkről;
- e) a különböző alkalmazási célú védőburkolatokról és biztonsági berendezésekről;
- f) a munkaeszköz rendeltetésellenes használatáról és annak következményeiről;
- g) a veszélyes terek megközelítéséről, az alkalmazott védelmi megoldásokról;
- h) a munkavállaló munkakörébe tartozó beállítási feladatokról;
- i) a munkaeszköz használatához szükséges egyéni védőeszközök és használatuk követelményeiről, és
- j) a munkaeszköz üzemeltetéséből adódó helyi sajátosságokról.

25. § A munkáltatónak az Mvt. VI. fejezetében meghatározott, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében folytatott tanácskozáson, valamint a munkáltatói intézkedések előzetes megvitatása során konzultálnia kell a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel a munkaeszközökkel kapcsolatos kérdésekről.

26. § A munkaeszköz kiválasztásánál figyelembe kell venni a munkakörülmények sajátosságait, a munkavégzés jellemzőit, lehetséges veszélyeit, valamint a munkakörülményekből adódó kockázatok mellett a munkaeszköz használatából származó további kockázatokat.

27. § Zárt technológia alkalmazásával, ha ez nem oldható meg, akkor kollektív műszaki védelem, szervezési intézkedések, egyéni védőeszközök – szükség szerinti együttes – alkalmazásával a kockázatot minimálisra kell csökkenteni, ha az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeit a munkaeszköz használata során nem lehet a munkavállaló számára teljes mértékben biztosítani.

28. § Meg kell határozni a karbantartáshoz szükséges intézkedéseket és biztosítani kell a karbantartási feladatok elvégzéséhez szükséges feltételeket annak érdekében, hogy a munkaeszköz teljes élettartalma alatt megfeleljen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek.

29. § (1) A munkavállalót veszélyeztető kockázatok csökkentése érdekében a munkaeszközt úgy kell elhelyezni, felállítani és használni, hogy a mozgó elemek között elegendő hely álljon rendelkezésre, valamennyi felhasznált, illetve előállított energiaforma és anyag biztonságosan kerüljön a munkaeszközhöz továbbításra, illetve onnan elvezetésre.

(2) A munkaeszköz felállítását és leszerelését csak biztonságos körülmények között szabad elvégezni, figyelemmel a gyártó által az üzemeltetési dokumentációban meghatározott előírásokra.

(3) Azt a munkaeszközt, amelyet a használata alatt villámcsapás érhet, megfelelő berendezés alkalmazásával, illetve intézkedés megtételével e hatástól meg kell védeni.

30. § Kockázatkezelő intézkedés megtétele szükséges, ha a munkaeszközt olyan munkahelyen használják, ahol

- a) közvetlenül a munkavégzés helye mellett vagy alatt – függetlenül a szintkülönbségtől – olyan anyag van, amelynél fennáll a belefulladás veszélye;
- b) a munkaeszköz kiszolgálása dobogóról, állványról vagy emelvényről történik.

31. § A karbantartási utasítással rendelkező munkaeszközhöz naprakész karbantartási naplót, egyéb munkaeszköz biztonságot befolyásoló karbantartásáról naprakész nyilvántartást kell vezetni.

32. § (1) Biztosítani kell, hogy a munkavállaló biztonságosan bejuthasson és ott tartózkodhasson minden olyan területen, amely szükséges a munkaeszközzel történő munkavégzéshez.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni a munkaeszköz beállítása és karbantartása során is.

III. FEJEZET

A KÜLÖNLEGES MUNKAESZKÖZÖKRE ÉS HASZNÁLATUKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

3. A mozgó munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények

33. § (1) A mozgó - önjáró és nem önjáró - munkaeszközt úgy kell kialakítani és felszerelni, hogy a rajta elhelyezkedő munkavállaló egészségét, testi épségét fenyegető kockázat megszüntethető vagy csökkenthető legyen az üzem közbeni helyváltoztatás során, ideértve a kerékekkel való érintkezés, illetve a kerék vagy láncalp közé történő beszorulás kockázatát is.

(2) A munkaeszköz megfelelő kialakításával vagy átalakításával kell elhárítani, hogy a mozgó munkaeszköz és a hozzá csatlakozó kiegészítő berendezés, illetve vontatmány között az energiaátvivő rendszerben hirtelen blokkolás következzen be, és emiatt kockázat alakuljon ki. Ha a blokkolás nem küszöbölhető ki, a veszély elhárításához szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

(3) A mozgó munkaeszköz egységei közötti energiaátvitelt biztosító berendezést felfüggesztő szerkezettel kell ellátni annak érdekében, hogy a talajjal ne érintkezzen, illetve ne szennyeződjék. Ha ez nem valósítható meg, a tisztítás, javítás lehetőségét biztosítani kell.

(4) Azt a mozgó munkaeszközt, amelyben munkavállaló tartózkodik, úgy kell kialakítani, hogy a rendeltetésszerű használat során a felborulásból, illetve átfordulásból eredő veszélyek csökkenjenek, ezért ezeket el kell látni

a) olyan biztonsági berendezéssel, amely kizárja, hogy a munkaeszköz billenése meghaladja a negyed fordulatot;

b) olyan berendezéssel, amely lehetővé teszi, hogy a benne, illetve rajta tartózkodó munkavállaló részére elegendő szabad hely maradjon, ha a negyed fordulatot meghaladó billenésből eredően szerkezeti összenyomódás következik be; vagy

c) egyéb, az a) vagy b) pontban meghatározott védelmi hatékonyságot biztosító berendezéssel.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott berendezés a munkaeszköz részeként vagy önállóan is alkalmazható. A berendezés alkalmazása mellőzhető,

a) ha a munkaeszköz csak a szükséges stabilitás megteremtése után válik használhatóvá, vagy

b) ha a kialakítása olyan, amely lehetetlenné teszi az átfordulást, illetve felborulást.

(6) Ahol fennáll annak a veszélye, hogy a munkaeszközön a kezelővel együtt ott tartózkodó munkavállaló a felborulás, illetve átfordulás miatt a munkaeszköz részei közé beszorulhat, részére olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, amely biztosítja ilyen esetekben a pozícióban maradáást.

34. § (1) Önjáró munkaeszközt csak a borulás kockázatát megszüntető, illetve csökkentő olyan megoldással lehet üzemeltetni, amely

a) megakadályozza a munkaeszköz borulását;

b) biztosítja, hogy felborulás esetén az önjáró munkaeszközön helyet foglaló munkavállaló részére az eszköz elemei, illetve az elemek és a padozat között elegendő szabad tér maradjon; vagy

c) lehetővé teszi a munkavállaló pozícióban tartását úgy, hogy a felboruló munkaeszköz részeivel ne kerülhessen érintkezésbe.

(2) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott követelmény helyettesíthető vezetőfülke alkalmazásával is.

35. § Annak az önjáró munkaeszköznek, amelynek mozgása a munkavállalóra kockázatot jelenthet, az alábbi követelményeknek kell megfelelnie:

a) berendezés alkalmazásával meg kell akadályozni a munkaeszköz illetéktelen személy által történő elindítását;

b) berendezéssel kell kiküszöbölni a pályához kötött munkaeszközök egyidejű mozgása során ezek összeütközését;

c) a munkaeszközt fék- és rögzítő berendezéssel kell felszerelni;

d) a munkaeszközön könnyen hozzáférhető helyen olyan kezelőelemnek vagy automatikusan kioldódó vészkiparcsoló berendezésnek kell lennie, amely a fő működtető rendszer meghibásodása esetén biztosítja a berendezés lefékezését és megállítását, ha ez biztonsági szempontból szükséges;

e) a munkaeszköz kezelője részére megfelelő látóteret kell biztosítani kockázatértékelés alapján meghatározott segédeszköz alkalmazásával;

f) éjszakai vagy nem megfelelő látási viszonyok között alkalmazott munkaeszköznek rendelkeznie kell a munkavállaló biztonságos munkavégzésének és az elvégzendő munka követelményeinek megfelelő olyan világító berendezéssel, amely elegendő biztonságot nyújt a munkavállaló számára;

g) tűz leküzdéséhez szükséges eszköznek rendelkezésre kell állni, ha a munkaeszköz, illetve a hozzákapcsolt pótkocsi, vagy a rajta elhelyezett rakomány tűzveszély kockázatát rejt magában, és ezáltal veszélyeztetheti a munkavállalót a munkaeszközön vagy az alkalmazás helyén;

h) a távvezérelt munkaeszköznek automatikusan le kell állni, ha az ellenőrzött vezérlési zóna határára ér;

i) annak a távvezérelt munkaeszköznek, amely rendeltetésszerű alkalmazási körülmények között a munkavállalónak ütközhet, vagy őt valaminek nekiszoríthatja, rendelkeznie kell olyan biztonsági berendezéssel, amely az összeütközés és összenyomás veszélyét kiküszöböli vagy csökkenti.

36. § (1) Azt a teher emelésére tervezett munkaeszközt, amelyet a munkavállaló emelésére vagy mozgatására használnak, úgy kell kialakítani, hogy

a) a személytartó szerkezet lezuhanásából keletkező kockázatot az erre alkalmas berendezés kiküszöbölje;

b) a munkavállalónak a személytartó szerkezetből történő kiesését kizárja;

c) a munkavállaló beszorulását, összenyomását, illetve a tárgyakkal történő nem szándékos érintkezését kizárja;

d) a berendezés meghibásodása esetén a függve maradó személytartóban helyet foglaló munkavállaló ne kerüljön veszélybe és mentése biztosítható legyen.

(2) A személytartót a teherfellevő eszközhöz úgy kell rögzíteni, hogy az a teherfellevő eszközről történő véletlen elmozdulás ellen biztosított legyen.

(3) Ha az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kockázat a biztonsági berendezéssel nem elhárítható, megnövelt biztonsági tényező figyelembevételével alkalmazott tartókötelet kell felszerelni, és annak jó állapotát minden munkakezdés előtt ellenőrizni kell.

37. § (1) Önjáró munkaeszközt csak az arra előírt vezetői, illetve kezelői engedéllyel rendelkező munkavállaló vezethet és kezelhet.

Előírás hiányában a 23. és 24. § szerinti tartalommal, dokumentált módon kell gondoskodni a kezelő oktatásáról. A biztonságos működtetés érdekében az utasításokat írásban kell megadni. A dokumentumot a folyamatos hozzáférhetőség biztosítása érdekében a munkaterületen kell tartani.

(2) Az önjáró munkaeszköz munkaterületen történő használatához szükséges közlekedési szabályokat írásban kell meghatározni.

(3) Szervezési intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az önjáró munkaeszköz munkakörzetébe senki ne léphessen be.

(4) Megfelelő intézkedésekkel kell kizárni a mozgó munkaeszközzel okozott sérülés lehetőségét, ha a munkaeszköz munkakörzetében munkavégzés vagy gyalogos közlekedés történik.

(5) A munkavállaló akkor tartózkodhat mozgásban lévő munkaeszközön, ha erre a célra biztonságos tartózkodási helyet alakítottak ki. A munkaeszközön annak mozgása közben munka akkor végezhető, ha a munkaeszköz sebessége ennek megfelelően választható meg.

(6) A belső égésű motorral kialakított önjáró munkaeszközt akkor lehet zárt térben használni, ha az egészséget nem veszélyeztető, a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló jogszabályban meghatározott elegendő mennyiségű és minőségű levegő áll rendelkezésre.

4. A teher emelésére használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények

38. § (1) Teher emelés céljára olyan munkaeszköz használható, amely az alkalmazás teljes időtartama alatt stabilitását és terhelhetőségét - különös figyelemmel az emelendő teherre, a terhelés felfüggesztési és a teherviselő elemek csatlakozási pontjaira - megőrzi.

(2) A tehermozgatáshoz szükséges, teher emelésére használt munkaeszköz kiválasztásánál figyelembe kell venni az emelendő teher tömegét, alakját, a teher felfüggesztési és a teherviselő elemek csatlakozási pontjait, a függesztő eszközök alkalmazhatóságát és az emelés idején fennálló környezeti viszonyokat.

(3) Az emelési művelet végrehajtásában résztvevőnek ipari védősisakot kell viselni, ha fejsérülés veszélye áll fenn.

(4) Teher emelésére használt munkaeszközhöz naplót kell rendszeresíteni és abba be kell jegyezni

a) a használat előtt elvégzett ellenőrzések tényét és eredményét;

b) a feltárt hibákat és azok elhárításának tényét és eredményét;

c) az elvégzett időszakos vizsgálatok tényét és eredményét.

39. § A tartósan helyhez kötött, teher emelésére használt munkaeszközt úgy kell telepíteni, hogy a teher munkavállalóval történő ütközésének, lezuhanásának, az emelő horogból és a teherfellevő eszközökből véletlenül történő kiakadásának, illetve a nem kívánt egyéb veszélyek kialakulásának a kockázata csökkenjen.

40. § Teher emelésére használt munkaeszközön egyértelműen, jól látható módon fel kell tüntetni a névleges teherbírás értékét. A munkaeszköz egyes üzemállapotaira engedélyezett tényleges teherbírás értékeit a teher emelésére használt munkaeszköz kezelője által jól látható helyre felszerelt táblán kell rögzíteni.

41. § (1) A teherfellevő és függesztő eszközöket úgy kell jelölni, hogy a biztonságos használatukhoz szükséges információk - azonosító, névleges teherbírás, utolsó teherpróba - felismerhetőek legyenek.

(2) A teher emelésére használt munkaeszközt, a teherfellevő és függesztő eszközöket úgy kell tárolni, hogy károsodásuk ne következhesen be. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos állapotukról minden munkakezdés alkalmával meg kell győződni.

42. § Az alkalmazási területet jól felismerhető és egyértelmű jelöléssel kell jelezni, ha a munkaeszközt nem személy emelésére alakították ki és rendeltetése nem egyértelmű.

43. § Mozdó vagy szétszerelhető teher emelésére használt munkaeszközt úgy kell felállítani és használni, hogy stabilitása az üzemeltetés során - minden előre látható veszélyre és a talaj jellegére is figyelemmel - biztosított legyen, és ne álljon fenn a borulás, illetve a megcsúszás veszélye.

44. § (1) A munkavállalót az erre a célra kialakított teher emelésére használt munkaeszközzel, illetve kiegészítő berendezéssel lehet emelni.

(2) Technológiai, kármegelőzési okból kivételesen az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően is lehet emelni a munkavállalót, ha a munkáltató megfelelő intézkedéseket tesz a biztonságos emelés feltételeinek maradéktalan megvalósítására és biztosítja az emelés idejére a szükséges felügyeletet.

(3) Amíg a munkavállaló a személytartó szerkezetben tartózkodik, a teher emelésére használt munkaeszköz vezérlő állását annak kezelője nem hagyhatja el. A kezelő és a személytartó szerkezetben tartózkodó között az emelés teljes időtartama alatt a szóbeli kommunikáció lehetőségét biztosítani kell.

(4) Az emelés megkezdése előtt a mentés feltételeit meg kell tervezni, és biztosítani kell, hogy a munkavégzés teljes ideje alatt a mentéshez szükséges, megfelelő biztonságot nyújtó eszközök rendelkezésre álljanak.

45. § Függő teher alatt senki nem tartózkodhat, ezt a teher emelésére használt munkaeszközön elhelyezett figyelmeztetés alkalmazásával kell jelezni. A szükséges biztonsági intézkedéseket írásban kell meghatározni és intézkedést kell tenni az ennek megfelelő munkavégzésre, ha a munkát nem lehet más módon elvégezni, mint a megemelt teher munkavállalók feletti mozgatásával. A dokumentumban leírtakat az érintett munkavállalóval ismertetni kell és a dokumentumot a helyszínen kell tartani. Ilyen esetben erőzárás elvén működő megfogó szerkezet, vákuumos vagy mágnes emelő nem alkalmazható.

46. § Írásban kell meghatározni azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a teher és a munkaeszköz szerkezeti elemeinek összeütközése ne következhesen be, ha két vagy több, helyhez kötött teher emelésére használt munkaeszközt állítanak fel, illetve szerelnek össze úgy, hogy azok egymás hatósugarába kerülhetnek. Az intézkedéseket az érintettekkel ismertetni kell és az intézkedéseket tartalmazó dokumentumot a helyszínen kell tartani.

47. § Mozgó munkaeszközzel történő teheremelés esetén a gyártó által meghatározott, a helyi körülmények figyelembevételével alkalmazott kitámasztó eszköz és egyéb segédeszköz alkalmazásával kell megakadályozni a teher emelésére használt munkaeszköz megbillenését, felborulását, elmozdulását, megcsúszását. Az emelés megkezdése előtt a stabilitás meglétét a munkaeszköz kezelője ellenőrzi.

48. § Irányító személyt kell biztosítani, ha a teher emelésére kialakított munkaeszköz kezelője a teher emelésének teljes folyamata alatt nem tudja annak biztonságos mozgását közvetlenül vagy megfelelő segédeszköz alkalmazásával folyamatosan figyelemmel kísérni. Biztosítani kell a munkaeszköz kezelője és az irányítást végző személy között a folyamatos, közvetlen kommunikáció lehetőségét. Intézkedést kell tenni az emelt tehernek személylyel, illetve környezettel történő ütközése megelőzésére.

49. § A teheremelés munkafolyamatát úgy kell megszervezni, hogy a tehernek a teherfellevő eszközre kézzel történő felfüggesztése vagy levétele az e feladatot ellátó munkavállaló által biztonságosan legyen elvégezhető.

50. § Valamennyi emelési műveletet körültekintően kell megtervezni és oly módon megvalósítani, illetve felügyelni, hogy a munkavállaló és a munkavégzés hatókörében tartózkodó más személy egészségének és biztonságának védelme biztosítva legyen.

51. § (1) Az együttes munkavégzés biztonsága érdekében külön technológiai utasítást kell kiadni, ha a terhet egyidejűleg két vagy több munkaeszközzel emelik.

(2) Az együttes emeléshez irányító személyt kell kijelölni.

52. § (1) Teher emelésére kizárólag olyan munkaeszköz alkalmazható, amely az emelt terhet a részleges vagy teljes energiakimaradás esetén is biztosan megtartja. Ha ez teljes biztonsággal nem lehetséges, akkor intézkedést kell tenni a fenyegető veszélyek megelőzése érdekében.

(2) Függő terhet nem szabad felügyelet nélkül hagyni, kivéve, ha a veszélyes térbe történő belépést műszaki eszközök alkalmazásával megakadályozták, az emelő szerkezeten a teher rögzítése biztonságosan megtörtént, és a teher megtartása biztosított.

(3) A teher emelésére használt munkaeszköz elhagyása után a kezelő gondoskodik

a) a teher emelésére használt munkaeszköz használati utasításban előírt helyzetbe, illetve állapotba hozásáról és

b) az illetéktelen személy által történő használat megakadályozásáról.

53. § A teher mozgatására szabadban használt munkaeszkővel végzett tevékenységet le kell állítani, ha a munkaeszköz működésének biztonságát és biztonságos használatát az időjárási körülmények veszélyeztetik. Ilyen esetben a munkaeszköz használati tájékoztatója által meghatározott intézkedéseket kell megtenni, különös tekintettel a munkaeszköz felborulásának megelőzésére.

54. § A teher emelésére használt munkaeszköz részletes üzemeltetési követelményeit az üzemeltetési dokumentáció, az Emelőgép Biztonsági Szabályzat, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

5. A magasban lévő munkahelyen ideiglenesen végzett munkánál használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények

55. § (1) Magasban lévő munkahelyen, ahol ideiglenesen végeznek munkát, és a munka elvégzéséhez szükséges biztonságos és ergonómiai feltételeket kielégítő munka- vagy tartózkodási területet nem lehet biztosítani, olyan eszközt kell a munkavállaló rendelkezésére bocsátani, amely megfelel az elvégzendő munka jellegének, az előre látható igénybevételnek és lehetővé teszi a veszélytelen közlekedést.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség teljesítése során az egyéni védelem alkalmazásával szemben elsősorban kollektív műszaki védelmet kell biztosítani. Ez a kockázatok megelőzésére és kiküszöbölésére alkalmas berendezés megválasztásával, használatával, a használatra vonatkozó speciális képzéssel, a berendezés meghatározott időszakonkénti kiegészítő vizsgálatával történhet.

(3) A munkahely megközelítésének módját, illetve az oda történő feljutást biztosító legalkalmasabb eszközt az igénybevétel gyakorisága, az áthidalandó magasságkülönbség és a használat várható időtartamának figyelembevételével kell megválasztani. Veszély esetére biztosítani kell a menekülés és mentés lehetőségét.

(4) A munkahelyre történő feljutást biztosító munkaeszközzel a munkaszintre, az állványok járólapjára, járószintjére történő átlépés és onnan való visszalépés nem növelheti a lezuhanás kockázatát.

(5) A lezuhanást megakadályozó rendszernek kellő szilárdságúnak és olyan kialakításúnak kell lennie, hogy a magasból történő lezuhanást megakadályozza, illetve a munkavállalónak sérülést ne okozzon. A kollektív műszaki védelem csak létra becsatlakozási pontjánál, illetve lépcső bejáratánál szakítható meg.

(6) Hatékony kiegészítő biztonsági megoldást kell alkalmazni, ha a technológia miatt a lezuhanást megakadályozó kollektív műszaki védelmi rendszert átmenetileg el kell távolítani. A munkát csak akkor szabad megkezdeni, ha a kiegészítő védelmet kialakították. A lezuhanást megakadályozó kollektív műszaki védelmi rendszert az eredeti állapotának megfelelően kell visszaállítani, ha a munkát befejezték vagy átmenetileg abbahagyták.

56. § Magasban ideiglenes munkavégzésre csak akkor kerülhet sor, ha az időjárási feltételek a munkavállaló egészségét és biztonságát nem veszélyeztetik.

57. § A létra fellépői, illetve fokai munkaszintként akkor használhatók, ha más biztonságosabb munkaeszköz alkalmazása kockázatértékelés alapján nem indokolt a kockázat alacsony szintje, a tervezett használat rövid ideje, vagy a helyszín olyan adottságai miatt, amelyeket a munkáltató nem tud megváltoztatni.

58. § (1) A létrát úgy kell felállítani, hogy az a használata során stabil legyen. A hordozható létra lábait tartós, erős, megfelelő méretű szilárd alapra kell helyezni úgy, hogy a létrafokok vízszintes helyzetben maradjanak. A támasztó, illetve függesztett létrákat – a kötélletra kivételével – elcsúszás és kilengés ellen biztosítani kell.

(2) A kétágú, valamint a kétágú, fellépővel és korláttal ellátott létra lábainak szétcsúszását a használat teljes időtartama alatt a lábak alsó részeinek rögzítésével vagy a szétcsúszást megakadályozó elemmel, illetve más egyenértékű megoldással kell megakadályozni.

(3) A munkaszintek megközelítését lehetővé tevő létrát úgy kell megválasztani és elhelyezni, hogy az egyéb kapaszkodási lehetőség hiányában legalább 1 méterre nyúljon ki az elérendő munkaszint fölé.

(4) A kitolható, az átalakítható illetve az egymásba illeszthető létrát úgy szabad használni, hogy a létraelemek egymáshoz képest ne mozdulhassanak el. A vontatható létrát használat előtt elmozdulás ellen biztosítani kell.

(5) A létrát úgy kell használni, hogy a kapaszkodás és a biztonságos állás lehetősége mindenkor biztosított legyen. Nem korlátozhatja a kapaszkodás lehetőségét, ha a létrára teherrel kell felmenni.

(6) A létrát a használat megkezdése előtt szemrevételezéssel ellenőrizni kell. Sérült, deformálódott, hiányos létra nem használható.

(7) A támasztólétrának a vízszinteshez képest 60-75°-os szöget kell bezárnia a létra típusától függően.

59. § (1) Olyan munkaállványt szabad használni, amelyet a vonatkozó nemzeti szabvány előírásai vagy azzal legalább egyenértékű műszaki megoldás szerint terveztek, méreteztek, és a stabilitását ellenőrizték.

(2) Szilárdsági és állékonysági számításokat kell végezni, ha a választott munkaállvány méretezési adatai nem állnak rendelkezésre vagy a méretezési adatok a tervezett szerkezeti összetételnek nem felelnek meg, kivéve, ha a gyártó által előírt módon vagy szabványos elemekből kialakított munkaállványra vonatkozó építési szabályoknak megfelelően épült.

(3) A munkaállványt a megbízott személy által készített építési és bontási terv szerint kell felépíteni, használatba venni, illetve lebontani, figyelembe véve a használati útmutató előírásait is. Típusterv is készülhet a nemzeti szabványban meghatározottak alapján vagy azzal legalább egyenértékű, olyan műszaki megoldás szerint, amely tartalmazza az alkalmazás helyén fennálló körülményekre vonatkozó követelményeket.

(4) A munkaállvány elemeinek méretét, formáját és elhelyezését az elvégzendő munka követelményeinek megfelelően kell meghatározni. Az elemeknek alkalmasnak kell lenniük a munkaműveletekből adódó terhelés viselésére, biztosítaniuk kell a biztonságos munkavégzést és közlekedést. Az állványelemeket úgy kell elhelyezni és összeszerelni, hogy az egyes elemek a használat során ne tudjanak elcsúszni. A munkaállvány egyes elemei és a leesés elleni védelem elemei között nem lehet a munkavállalók életét vagy testi épségét veszélyeztető közbenső nyílás vagy tér.

(5) A munkaállvány padozaton lévő feljáró nyílások nem helyezkedhetnek el egymás fölött. Nem közlekedés céljára készült állványelemeket közlekedési célra használni nem szabad.

60. § (1) Munkaállványt a munkáltató által írásban megbízott felelős személy közvetlen irányításával lehet építeni, bontani, vagy azon jelentős átalakítást végezni. A felelős személyt szakmai jártassága és gyakorlata figyelembevételével kell kiválasztani.

(2) Munkaállvány építését, átalakítását, illetve bontását végző munkavállalót az e tevékenységek biztonságos elvégzéséhez szükséges szakmai ismeretekről, lehetséges veszélyekről, kockázatokról, és a védekezés módjáról ki kell oktatni.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott oktatás legalább az alábbiak ismertetésére terjed ki:

- a) a munkaállvány építési, bontási, illetve átépítési terve;
- b) a munkaállvány építési, bontási, illetve átépítési munkáinak biztonságos elvégzésére vonatkozó műszaki és biztonsági követelmények;
- c) személyek és tárgyak lezuhanásának megelőzése érdekében szükséges intézkedések;
- d) előírások, amelyeket az állványzatot veszélyeztető kedvezőtlen, viharos időjárási körülmények között meg kell tartani;
- e) a megengedett terhelhetőség és
- f) az építés, bontás, illetve átalakítás során felmerülő, a munkavállalók életét, testi épségét veszélyeztető kockázatok.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott felelős személynek és az érintett munkavállalónak rendelkeznie kell a munkaállvány építési és bontási tervével, illetve a szükséges utasításokkal.

 61. § (1) Munkaállvány tartó elemeinek elcsúszását a felfekvési területen történő rögzítéssel vagy elcsúszást megakadályozó elemmel, illetve más hasonló, azonos értékű megoldással kell biztosítani. A terhelt felület teherviselő képességének meg kell felelnie az állványosztálynak. A munkaállvány állékonyságát biztosítani kell. A gördíthető munkaállványt akaratlan elmozdulás ellen e célra kialakított rögzítő berendezéssel kell stabilizálni.

(2) Az állványelemeket az illetéktelenek belépését tiltó jelöléssel kell ellátni és megközelítésüket elkerítéssel megakadályozni, ha a munkaállvány egyes elemei az állvány építése, átalakítása, vagy bontása során még nem használhatóak.

 62. § Az építőipari kivitelezés során alkalmazott munkaállványra vonatkozó részletes követelményeket az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló rendelet, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

63. § (1) A munkahely kötél segítségével történő megközelítése és kötéllel történő pozicionálás akkor használható, ha a kockázatértékelés szerint a munka biztonságosan elvégezhető és más, biztonságosabb munkaeszköz vagy módszer alkalmazása nem indokolt.

(2) A kockázatértékelés alapján - figyelembe véve az elvégzendő munka időtartamát és az ergonómiai szempontokat - megfelelő munkapadot kell alkalmazni.

(3) Az (1)-(2) bekezdés alapján kiválasztott munkaeszköz biztonságos alkalmazásának feltételeit - annak típusától függően - úgy kell meghatározni, hogy a munka során a munkavállalót fenyegető veszélyt a lehető legalacsonyabb szinten lehessen tartani. Szükség esetén a munkavállaló lezuhanását megakadályozó rendszert kell alkalmazni.

64. § Ha a magasban lévő ideiglenes munkahelyre a feljutást és a munkaeszköz munkavégzési helyzetbe állítását kötelek segítségével valósítják meg, az alábbi követelményeket kell teljesíteni:

a) a munkavégzéshez két, egymástól független rögzítési ponttal rendelkező köteleket kell biztosítani, amelyből az egyik az ereszkedő kötél, a másik a biztosító kötél;

b) a munkavállaló részére a biztosító kötélhez csatlakoztatott teljes testhevederzetet kell biztosítani, azt a munkát végző köteles használni;

c) az ereszkedő köteleket a szükséges irányú haladást lehetővé tevő, a leesés megelőzésére szolgáló önzáró eszközzel kell ellátni arra az esetre, ha a munkát végző elveszíti az ellenőrzést saját mozgása felett. A biztosító köteleket szinkronizált mozgású, a munkavállaló haladását követő, lezuhanását megakadályozó rendszerrel kell ellátni;

d) a munkavállaló által a munkavégzés során használt munkaeszközöket és egyéb segédeszközöket a munkahelyzet-rendszerhez vagy a segédkötélhez kell rögzíteni;

e) a munkát előzetesen meg kell tervezni, és a munkavégzés alatt folyamatosan felügyeletet kell biztosítani oly módon, hogy a felügyeletet ellátó személy szükség szerint bármikor segítséget tudjon nyújtani. Biztosítani kell, hogy a veszélyes helyzetbe került munkavállalót menteni lehessen;

f) az érintett munkavállalót a munkavégzéshez szükséges ismeretekre és az alkalmazott munkafolyamatra vonatkozóan elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni, ideértve a szükséges mentési eljárás megismertetését is;

g) a munkáltató írásos engedélye alapján - rendkívüli körülmények között, amikor a kockázatértékelés megállapítása szerint a két kötél alkalmazása a munka során fokozott veszélyt jelentene - megengedhető egy kötél használata. Ilyen esetben a munkavégzés felelős irányítója a munkavégzést, annak teljes időtartama alatt személyesen felügyeli.

65. § Az ipari alpinechnikai tevékenységre vonatkozó részletes követelményeket az ipari alpinechnikai tevékenység biztonsági szabályzatáról szóló rendelet, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

66. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

67. §¹

68. § Ez a rendelet a munkavállalók által a munkájuk során használt munkaeszközök biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló 2009. szeptember 16-i, 2009/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

1 Hatályon kívül helyezve: 2010. évi CXXX. törvény 12. § alapján. Hatálytalan: 2016. V. 6-tól.

TARTALOMJEGYZÉK

10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet	1
a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről	1
I. FEJEZET	1
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	1
II. FEJEZET	2
A MUNKAESZKÖZÖKRE ÉS HASZNÁLATUKRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	2
1. A munkaeszközökre vonatkozó általános követelmények	2
2. A munkaeszközök használatára vonatkozó általános követelmények	4
III. FEJEZET	8
A KÜLÖNLEGES MUNKAESZKÖZÖKRE ÉS HASZNÁLATUKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK	8
3. A mozgó munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények	8
4. A teher emelésére használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények	10
5. A magasban lévő munkahelyen ideiglenesen végzett munkánál használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények	12
IV. FEJEZET	15
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	15